

Ova je knjižica dobar uvod u „cjelovitu i veliku monografiju“ koja je najavljena u pogovoru. Donosi niz vrlo zanimljivih i vrijednih podataka, a uglavnom je pisana u obliku kronološkoga pregleda. Nažalost, nije uređena dovoljno strpljivo, a nije ni lektorirana i korigirana. Nejasno je i autorstvo većine tekstova; samo za uvod i poglavlje „Košarka u Puli – sport iznad ideologija (1918. – 1947.)“ znaju se autori. Ima i tehničkih nedostataka – nisu navedeni mjesto i godina izdanja, nema katalogizacije, kao ni popisa literature ili izvora. Ipak, uzimajući u obzir da je ovo pionirsko djelo i da nije bilo lako prikupiti sve te podatke i fotografije, dobra je najava za pravu monografiju na koju, nadamo se, nećemo dugo čekati. Ovo je prvi korak i pokazatelj velike želje da se napravi cjelovit prikaz povijesti pulske košarke.

Vedran Dukovski

**Renato Lorenzin, *Nogometna sjećanja: medulinska nogometna kronika*,
Pula: Društvo kulturno umjetničkog stvaralaštva Mendula, 238 str.**

Knjiga Renata Lorenzina *Nogometna sjećanja* osobno je promišljanje o razvoju medulinskoga nogometa uz koje autor navodi velik broj podataka o ljudima koji su obilježili društveni i sportski, a posebno nogometni, život Medulina prilažući i brojne fotografije. Autor je numerirao četrnaest poglavlja kronološki sagledavajući prošlost medulinskoga nogometa kroz mandate uprava mjesnoga kluba od samih početaka igranja nogometa u Medulinu dvadesetih godina dvadesetoga stoljeća do 1991. Slijede nenumerirana poglavlja o nogometnoj sezoni 1991./1992., klupskim upravama od 1993. do 1999., zatim od 1999. do 2013., mlađim kategorijama kluba, svim nazivima kluba, njegovim oružarima i blagajnicima, uspjesima medulinskih nogometaša i medulinskim igralištima. Knjiga završava fotogalerijom, popisom igrača i članova uprave od 1923. do 1999. te bilješkom o piscu. Svako poglavlje sadrži popis članova uprave kluba u određenom razdoblju, popise igrača, utakmice kluba, uz obilje fotografija od kojih su neke zaista rijetke pa samim time i vrijedne. Određena poglavlja sadrže i tablice natjecanja u kojima je klub sudjelovao te poneku zanimljivost iz društvenoga života Medulina.

Početak sportskoga života Medulina autor vezuje uz biciklistički klub Puh, prvo sportsko društvo u Medulinu osnovano 1912., koje je organi-

ziralo i biciklističke utrke. Autor u uvodu spominje i Sokolsko društvo iz Medulina, osnovano 1911., te natjecanja gimnastičara prilikom održavanja pučkih svečanosti, kao što je bila Medulinska ferija na dan sv. Jakova, kada nastupaju gimnastičari i kulturno-umjetničke sekcije Prvog istarskog sokola iz Pule i Sokolskoga društva iz Medulina. Prve nogometne lopte (*bâle*) u Medulin donose studenti i učenici koji se školuju izvan Istre. Među njima se spominje Mirko Radošević (Bonaća) koji je 1921. donio sa školovanja iz Karlovca jednu od prvih lopti. U spomen na tu godinu današnji nogometni klub nosi ime NK Medulin 1921. U Medulinu od 1923. djeluje sportska organizacija pod nazivom Unione Sportiva Medolinese koja osniva prvi nogometni klub u Medulinu pod istoimenim nazivom (US Medolinese). Aktivnosti nogometnoga kluba odvijaju se na prvom nogometnom igralištu na Vižuli.

Veoma je zanimljivo prvo poglavlje („Prva nogometna uprava od nastanka do 1941./1942.“, 6-17), koje nas uvodi u medulinsku nogometnu priču. U njemu se navode osnivači kluba, donose fotografije prvih igrača i popisi igrača u navedenom razdoblju, prva nogometna igrališta te utakmice nogometnoga kluba iz Medulina od 1927. do 1946., koje je autor preuzeo iz kapitalnoga djela o povijesti pulskoga nogometa *I nerostellati del Grion di Pola* Elvina Tomasinija (Parma 1980.). Od zaborava su spašeni i prvi medulinski juniori koji 1940. igraju protiv vršnjaka iz pulskoga Griona. Zanimljivo je da autor kao važan događaj bilježi i otvaranje medulinske škole 28. listopada 1931., kada su na svečanost došli talijanski princ Umberto i princeza Marija Josipa.

Drugo poglavlje (18-24) obrađuje nogomet u Medulinu poslije Drugoga svjetskog rata. Klub se obnavlja pod imenom Crvena zvijezda i postiže dobre rezultate; u sezoni 1947./1948. prvak je Istarske lige. Mijenja 1955. naziv u Naša sloga, a od 1958. naziva se NK Medulin. Posljednji put klub mijenja ime 1997., kada postaje NK Medulin 1921.

Od trećega do osmoga poglavlja (25-56) obrađeno je vrijeme od 1950. do 1968. godine. Navode se popisi članova uprave kluba i generacije nogometaša te donose fotografije s određenih utakmica i proslave obljetnica. Prava je šteta što nema bar jedne ljestvice s rezultatima natjecanja u kojima je klub nastupao.

Slijedi veoma zanimljiv i statistički bogat dio knjige koji obuhvaća uspomene autora na vrijeme dok je bio trener Medulina u više navrata, a

najveći je trag ostavio između 1966. i 1974. te 1980. i 1983. (57-149). Lorenzin navodi prijateljske utakmice, prvenstvene utakmice, datume treninga, sastave momčadi, osobna zapažanja o igračima, načine treniranja, vrste treninga. Pratio je formu igrača, njihovo zalaganje na treninzima i utakmicama, a ujedno vodio i statistiku kluba. Sedamdesetih se godina NK Medulin natječe u Istarskoj nogometnoj ligi i bilježi solidne rezultate, ali su osamdesete bile godine uspjeha i afirmacije medulinskoga nogometa. Klub prelazi iz Općinske lige preko Istarske lige u Hrvatsku nogometnu ligu zapad, igra i prijateljsku utakmicu protiv slavne generacije mlade reprezentacije Jugoslavije koja je 1987. u Čileu postala svjetski prvak.

Devedesete godine i osamostaljenje Republike Hrvatske Nogometni klub Medulin dočekuje u Trećoj hrvatskoj nogometnoj ligi zapad iz koje ispada, nakon čega se gasi i prestaje s natjecanjem. 1. rujna 1993. tijela kluba ponovno se konstituiraju, formira se nova uprava – prvi predsjednik postaje Davor Peruško, a dopredsjednik i tajnik Roberto Hrelja. Klub je ponovno aktivan. U sezoni 1998./1999. klub ulazi u Prvu županijsku ligu, a u sezoni 2008./2009. ulazi u 3. Hrvatsku nogometnu ligu zapad. U sezoni 2011./2012. klub se natječe u 4. Hrvatskoj nogometnoj ligi zapad, a u sezoni 2012./2013. član je Prve županijske lige.

Na početku posljednjega dijela knjige nalaze se slike pionira i juniora kluba od 1981. do sezone 2000./2001. (205-211). Posebno treba istaknuti uspjehe juniora i kadeta koji su se natjecali u 2. Hrvatskoj nogometnoj ligi zapad te osvojili drugo mjesto (juniori u sezoni 2007./2008. s trenerom Zdenkom Đapićem), odnosno prvo mjesto (kadeti u sezoni 2007./2008. s trenerom Vladikom Brmbolićem). Slijede oružari i blagajnici NK Medulina te poznati medulinski nogometaši (211-222). Od mnoštva poznatih nogometaša ističu se tri brata Privrat, Mikula, Giovanni i Toni, koji su poslije Drugoga svjetskog rata igrali u Rudaru iz Raše. Tonija su neki talijanski klubovi smatrali najboljim igračem Jugoslavije toga vremena te mu je nudeno tada ogromnih 65 milijuna lira za prijelaz u Italiju. Međutim, zbog tadašnjih političkih prilika to nije bilo moguće te je nastavio igrati u Raši. Giovanni je bio poznati trener, a neko je vrijeme bio na naukovanju u Dinamu iz Zagreba. Primiano Sacco – Rico je igrač koji je odigrao najviše utakmica za NK Medulin, postigao je to od 1958. do 1981. s nekoliko kraćih prekida. Bio je na probi u Hajduku i Dinamu, a 1962. je igrao za FK Novi Sad koji se tad natjecao u Prvoj jugoslavenskoj ligi. Mladen Cukon (Nebe-

skov) s Rijekom je 1974./1975. postigao ulazak u Prvu jugoslavensku ligu, a 1976. odlazi u Kanadu i igra za NK Metros Croatia iz Toronta uz rame s Portugalcem Eusebiom, jednim od najboljih nogometaša svih vremena. Osvaja prvenstvo Kanadsko-američke lige 1976. i 1977. godine. Bio je i u sastavu olimpijske reprezentacije Jugoslavije 1973. godine.

Na stranicama 222. i 223. prikazana su medulinska nogometna igrališta. Zanimljivo je da se nogomet u Medulinu od 1923. do danas igrao na osam različitih lokacija. Knjigu zaključuju fotogalerija (224-232), popis igrača i članova uprave od 1923. do 1983. (232-236), izvori podataka i bilješka o piscu (237-238).

Nogometna sjećanja Renata Lorenzina mnoštvom dosad neobjavljenoga materijala bacaju novo svjetlo na povijest istarskoga sporta, a posebice nogometa. Autor u knjizi pronalazi poveznice između sporta i društveno-gospodarskoga razvoja Medulina. Kroz svoja nogometna promišljanja iznosi odjeke dramatičnih promjena u istarskom društvu u posljednjih šezdesetak godina, a društveno-gospodarski odnos prema amaterskom sportu ogledao se prvenstveno kroz problem financiranja i sponzoriranja kluba koji je uvijek aktualan. Navodi kako je knjiga nastajala cijeloga njegovoga života jer je dugo pisao memoare, a u njima je nogomet imao istaknuto mjesto s obzirom na to da je dugo bio igrač i trener. Zanimljivo je da je zabilješke vodio na talijanskom jeziku. Šteta je da nije veća pozornost posvećena povijesti kluba u posljednjem desetljeću, kada za klub nastupaju i mnogi dokazani prvotligaški igrači (Trešnjić, Lasić, Vidajić, Iveša, S. Peršić, D. Ostović, Ugrčić, D. Raković...). Možda to autoru nije ni bila namjera jer se, kako i sam napominje, nada da će njegova nogometna sjećanja poslužiti kao temelj za neku buduću pisanu povijest medulinskoga nogometa.

Igor Jovanović

Fažanski libar 5, zbornik radova 5. Fažanskog kolokvija, Pula: Amforapress / Fažana: Općina Fažana, 2012., 157 str.

U izdanju Općine Fažana i Amforapressa objavljen je 2012. zbornik radova *Fažanski libar 5*, koji broji deset znanstvenih i stručnih članaka prethodno najavljenih na skupu *Fažanski kolokvij 5*, a priložen je i preslik te hrvatski